

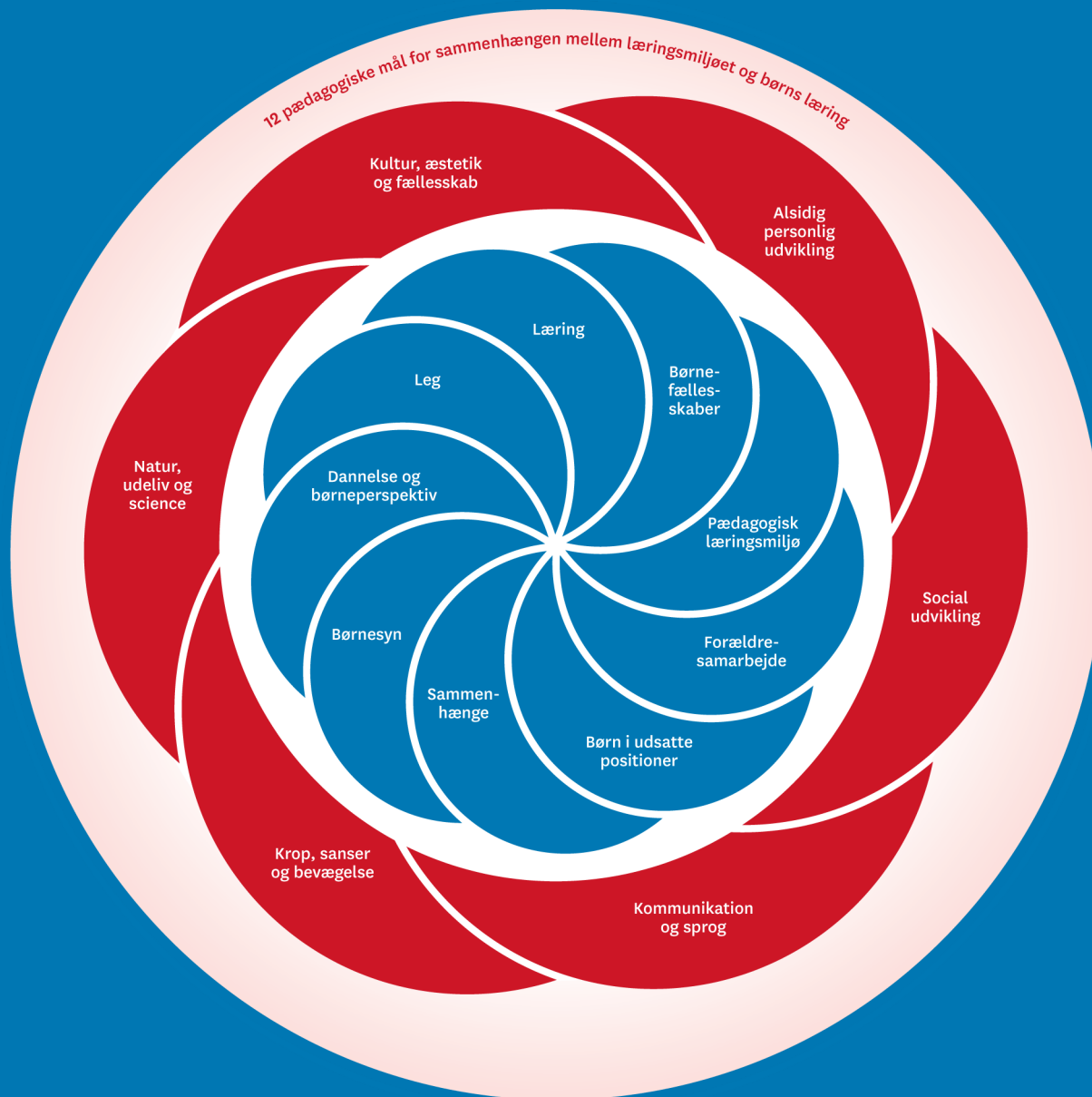
Pædagogisk læreplan for

Fussingø Egnens Børnehave

2023



Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan



Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende

bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i

skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Fussingø-Egnens børnehave er en aldersintegreret børnehave, som vægter at mange af vores aktiviteter foregår udendørs på legepladsen og de øvrige udendørsarealer og "rum" tæt på børnehaven. Vi er ikke en naturbørnehave, men en børnehave, der tror på at naturen kan tilbyde os unikke muligheder for forundring, ro og plads til fordybelse. I Fussingø-Egnens børnehave ønsker vi at skabe et læringsrum mellem naturen og kulturen gennem nysgerrighed, begejstring og lyst til at lære, at børnene kommer ud og oplever verden. Vi er minimum en gang om ugen på tur, i større eller mindre grupper, hvor vi oplever/udforsker nye ting og steder, enten i naturen eller i kulturen tæt på os.

Vi ønsker med alle vores "rum" (børnehaven, underommene, hal, musiklokale m.m.) at medvirke til at skabe en spændende pædagogisk hverdag med muligheder for lege, fantasi, fordybelse og udforskning i et omsorgsfuldt lege- og læringsmiljø på tværs af aldersgrupper og hvor sang, musik, bevægelse og spontanitet er en integreret del af vores hverdag.

På Fussingø-Egnes Friskole, Børnehave og Vuggestue ønsker vi ud fra vores fælles værdier at skabe et sammenhængende børneliv fra vuggestue til børnehave og hele vejen til skolen.

Vuggestuen ligger i samme bygning som Børnehaven, og Vuggestuen og Børnehaven er nærmeste nabo til Friskolen. Fussingø-Egnens Friskole, Børnehave og Vuggestue har fælles ledelse og bestyrelse. Det tætte samarbejde og relationer i hverdagen sikrer børnene en tryk og let overgang fra Vuggestue til Børnehave og senere til Skolen.

På vores sted vil vi gerne sikre at børn, personale og forældre udviser respekt for hinandens forskelligheder, således at grundlaget for samarbejde i hverdagen er tolerance og forståelse med baggrund i en naturlig nysgerrighed på hvem den anden er.

Pædagogisk grundlag



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

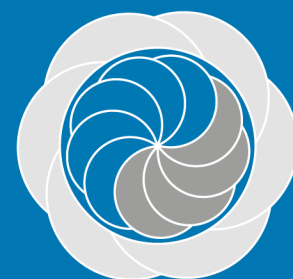
- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere tilstede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber



Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Vi opfatter det enkelte barn som unikt med egne følelser, holdninger og drømme. Det betyder, at det enkelte barn skal involveres og have indflydelse på deres egen hverdag. Det er væsentlig at vide, at kun i relationer med andre og i tilknytning til andre kan barnet vokse og lære.

Forældrene er de vigtigste voksne for barnet og har derfor hovedansvaret for barnets liv, udvikling og opvækst. Derfor skal vi inddrage forældrene i et samarbejde med os og vores sted, byggende på tillid, forståelse og respekt.

Samtidig er vi os bevidste om vigtigheden af, at børnene får mulighed for at udvikle en tryk sekundær tilknytning til én eller flere af institutionens medarbejdere. Således får hvert barn tildelt en kontaktperson, når de starter i institutionen. Denne person har primært ansvar for, at barnet får en sikker base, hvorfra det kan udforske dets nye hverdag. Det bliver også så vidt muligt den voksne, som barnet spiser sammen med i starten.

I hverdagen bruger vi tid på og er opmærksomme på børnenes udspil f.eks i samlingen, i legen og i hverdagsrutiner såsom måltidet.

Vi oplever børnene som ligeværdige små mennesker, der har brug for en hverdag, som de oplever er forudsigelig, håndterbar og meningsfuld. De inddrages i alle hverdagens aspekter, lige fra praktiske opgaver som selv at øse mad op, rydde op inden vi spiser, tage egen ble af eller hjælpe hinanden i garderoben. Vi lytter til deres ideer ift, hvad leg/aktivitet dagen skal fyldes med, og viser respekt for deres optagethed og fordybelse, ved f.eks så vidt muligt at lade dem gøre en aktivitet færdig, før vi forstyrrer dem med praktiske/strukturelle ting. Vi forbereder dem

på overgange, ved f.eks. at sige "om 5 min skal vi rydde op". Så har de en mulighed for at runde legen af, eller spørge om f.eks. det byggede Lego kan gemmes på en hylde, til videre leg senere.

Dannelse og børneperspektiv

Vi er opmærksomme på børnenes perspektiv og meninger - også de nonverbale. Vi viser børnene, at vi er ligeværdige ved så vidt muligt at være i øjenhøjde med børnene, når vi indgår i samspil. Vi læser og sætter ord på deres følelser, intentioner og behov.

Vi lytter til børnene og hører på deres perspektiv og syn. Vi vægter at være lydhør over for børnene, så de kan komme med deres input i hverdagens rutiner, for derigennem at løfte deres nysgerrighed, læring og dannelse. Vi inddrager børnene i den daglige planlægning, så de får en medbestemmelse i, hvad der skal ske.

På den måde bliver de hørt, og de ser handling fra de voksnes side. Vi håber herved, at børnene mærker, at hvad de bidrager med, også er vigtig for os.

I Børnehaven lytter vi til børnene i mange situationer, under vores samling, hvor de kommer med ideer til aktiviteter, de får lov til at "lege" den voksne, og sætte deres præg på samlingen. Derudover vægter vi at lytte til dem, når de står i en konflikt, høre hvordan de har oplevet situationen, og derfra hjælper og guider dem ud af konflikten. Vi vægter at anerkende børnene i deres lege eller valg, så deres selvtillid samt selvværd løftes op.

Leg

"Den gode leg" for os er en leg med plads og roller, til alle de børn der er med. Der er et flow tempomæssigt i legen der gør, at den ikke går i stå, dvs der kommer gode input i legen fra børnene, der gør at den udvikler sig, men den går heller ikke hurtigere, end at alle deltagere kan følge med. Der er en god og tryk stemning børnene imellem, hvor den enkelte tør ytre sine meninger og ideer.

Der er god tid og plads til at lege, både med voksne og andre børn, og uforstyrret en stor del af morgenen og eftermiddagen. Vi går så vidt muligt med på børnenes fantasi, og lader dem forme og styre legen. Der er tit rigtig gode rollelege i gang, og som voksen er vi meget bevidste om, hvordan vi forholder os til legen. Nogle gange er vi meget tydelige og rammesættende i strukturen, f.eks. for at udfordre fastlåste rollefordelinger, og for at give plads til nogle bestemte (evt. udsatte) børn. Vi synes dog også, det er ok, at en gruppe børn eller et barn engang imellem fravælger nogle børn - så længe det bliver gjort ordentligt. Så "samler vi de børn op" og hjælper dem videre, evt. ind i en leg med nogle andre eller i samspil/leg med os. Andre gange indgår vi mere jævnbyrdigt i legen sammen med børnene, og kan her bl.a. hjælpe til med at stimulere sproget, komme med små input til udviklende drejninger i legen, være gode rollemodeller for børnene i hvordan man leger. Andre gange er vi mere observerende i, hvad børnene er optaget af og lader børnene dyrke deres børnekultur uden voksenindblanding. Det er her, der skal afprøves ideer, positioner i hierarkiet og vi voksne går kun ind i legen, hvis vi bliver inviteret, eller hvis vi kan se børnene har brug for hjælp.

Om morgenen sørger vi for at have en struktur, der giver legen gode rammer: nærværende voksne, ikke for mange afbrydelser og nok plads til, at det enkelte barn eller en børnegruppe kan trække sig, og dermed have mere mulighed for fordybelse i legen. Bliver vi nødt til at forstyrre børnene sker det med respekt for og forståelse for vigtigheden af legen.

Vi diskuterer på stue møderne, hvordan vi hjælper de udsatte børn og lægger en handleplan for, hvordan vi bedst muligt hjælper dem ind i legen med de andre børn, og støtter dem i at få den "gode leg" i gang. Vi er her undersøgende på, hvilke udfordringer og særligt hvilke styrker barnet har, og forsøger at hjælpe med at skabe rammer der gør dem synlige for de andre børn og dem selv. Vi evaluerer derefter løbende på stuemøderne og snakker om, hvad der virker, og hvad der virker mindre hensigtsmæssigt og korrigerer vores indsatser derudfra.

Læring.

For at være klar til at lære, er det vigtigt at de primære behov som søvn, mad og omsorg er dækket ind. Hvis disse ikke er dækket, er det svært at finde lysten til at lære. Desuden er det væsentligt at barnet er trygt, både ved stedet, de voksne og de andre børn, for at finde lysten til at lære.

Det er lysten, der driver værket. Derfor er vores udgangspunkt, at se hvor børnenes ZNU er. Vi skaber rammerne, stemningen og giver derigennem forudsætninger for, at de kan og tør udvikle sig. Det kan være hårdt arbejde og kræver mod og udholdenhed at udvikle sig. Det er en livslang proces at lære, og i vores institution, skal det ikke være flovt at fejle. Udvikling handler om tillid, og det handler om, at lære børn, at de er gode lige som de er. Vi har fokus på selvværd i stedet for selvtillid. Derfor anerkender vi barnets indsats i stedet for at fokusere på præstationer, vi italesætter over for børnene, når noget er svært, men at de er på rette vej ved at øve sig.

I vores børnehave ønsker vi at tage udgangspunkt i det enkelte barn - ikke forstået på den måde, at udgangspunktet altid bliver taget individuelt - men forstået således, at det enkelte barn mødes af udfordringer, som passer til dets udvikling. I praksis betyder det, at det, som er en succes for ét barn, ikke nødvendigvis er det for et andet barn. Vi finder det vigtigt, at vi overfor børnene synliggør, at vi ikke forlanger det samme af børnene, men at vi alle er gode til noget, dog ikke nødvendigvis de samme ting - ganske enkelt fordi vi er forskellige.

Vi skal tage afsæt i vores viden om forskellige måder at lære på. Barnet er i læring hele dagen. På legepladsen, i garderoben, på toilettet, på stuen og på ture ud af huset. Barnet lærer bedst, når det oplever, at det kan - derfor skal vi huske det enkelte barns præmisser, og arbejde ud fra zonen for nærmeste udvikling. Læringsmiljøet inddrages i alle dagligdagens rutiner og aktiviteter. Læringsmiljøet ser vi både i hverdagsrutinerne, legen, udenfor på legepladsen, og i projekterne og aktiviteterne. F.eks. finder der både en motorisk, sproglig, social og interpersonel læring sted, når barnet i børnehaven øver sig i med guidning fra den voksne at kravle op af ribberne i hallen, eller går balancegang på tarzanbanen. Ligeledes finder der social, kulturel og sproglig læring sted, når tre leger bil under pulten og en fjerde kommer og vil være med. Her støtter vi børnene i så vidt muligt selv at finde en løsning, uden vi på forhånd har bestemt udfaldet.

Samtidig er vi også rollemodeller for børnene og er opmærksomme på, at ligesom vi nogle gange skal gå ved siden af barnet eller bag barnet, når det er ved at mestre en kompetence, så kan vi også gå foran og f.eks. via vores eget eksempel vise børnene, hvordan man kan opnå viden ved at være undersøgende og nysgerrig. Vi lader naturligvis også børnene forundres, eksperimentere og komme med deres teser og afprøver dem gerne, så de således får en fornemmelse af den videnskabelige metode.

Børnefællesskaber

I børnehaven arbejder vi med forskellige børnefællesskaber. Der er både det selvvalgte, altså legekammeraterne, bedstevennen, faste aldersopdelte aktivitetsgrupper og spise grupperne. Der er også det store fællesskab med vuggestuen og Suset, og sågar det helt store fællesskab med skolen, som vi engang imellem mærker, når vi er ovre på skolen til morgensang, musik og i hallen. Alle fællesskaberne kan bidrage til noget forskelligt for det enkelte barn, og barnet har her mulighed for at have forskellige roller og positioner ind i fællesskaberne. F.eks. kan pigen på 4år være "den lille" i forhold til pigerne fra Suset som gynger, hvor hun måske mest observerer og lærer af, hvad de ældre børn gør, mens hun om formiddagen i de mindre grupper kan være den ældste, der kan udvise omsorg for den nye pige fra vuggestuen, kan lære fra sig og være den styrende både motorisk og sprogligt mm. Det giver hende mulighed for at lære sig selv bedre at kende, når hun får mulighed for at agere i forskellige sociale arenaer/børnefællesskaber.

I suset arbejder vi også på forskellige børnefællesskaber, hvor vi sammen laver nogle legestationer, som børnene er med til at lave, hvor de selv får lov at vælge hvilken station eller kammerat de vil lege med. De har en fast "hold-i-hånd-makker", som bliver skiftet 3-4 gange om året. De har fast bordplads når vi spiser, hvor de har ønsket hvem de vil sidde med. I udvalgte aktiviteter deler vi børnene op i 2 grupper, hvor de får oplevelsen af det mindre fællesskab. Vi har et fællesskab med fusslinge gruppen hver onsdag, hvor vi går på lejren (skoven), hvor legen på kryds og tværs kommer i spil. Vi har et fællesskab med 0.klasse, hvor vi besøger dem i deres klasse, og så har vi det store fællesskab med alle børn i vuggestue, bh, og skole, til morgensamling, motionsløb og fastelavn.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet,




<p>børnegrubbens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”</p> <p><i>Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23</i></p>	
--	--

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I vores børnehave har vi etableret et læringsmiljø, der i perioder af dagen er aldersopdelt og i perioder er aldersintegreret. Fra kl 8-12 har vi delt børnene i 3 grupper. 2 grupper for de 3-5 årige, og 1 gruppe for dem som skal i skole den næstkommende sommer. Grupperne har fast tilknyttet voksne. Her er der mulighed for at lave aktiviteter, der retter sig specifikt mod det, denne børnegruppe er optaget af, eller som den voksne vurderer vil være stimulerende for deres udvikling. Ved at dele børnene, og også ofte fysisk at fjerne os fra hinanden, skaber vi også et læringsmiljø, hvor der er tid og plads til fordybelse og det enkelte barn.

Om morgenen fra 6.30- 8 har vi prioriteret at alle børn i vuggestue og børnehave har mulighed for at lege sammen på tværs af aldersgrupper. De voksne fordeler sig rundt om i huset, alt efter hvor børnene vælger at bevæge sig. Her er det børnene, der sætter dagsordenen for legen, og vi voksne bakker op og følger med. De børn, der har svært ved at finde ud af, hvor de skal lege, hjælper vi naturligvis igang enten med at inviterer ind i en leg, eller ved at igangsætte en leg med dette barn og så evt sidenhen invitere andre børn med ind.

Efter kl 12 er alle børnehavebørn samme på tværs af alder. Igen her oplever vi, at der er stor læring i at være sammen med andre børn, som enten er ældre eller yngre end en selv. Samtidig er der her også mulighed for at dyrke venskaber på tværs af de aldersopdelte grupper. Om eftermiddagen har vi igen et læringsmiljø, hvor den spontant opståede leg får sin plads. Det vigtigste her er, at deres initiativ bliver set og får sin plads. Samtidig sætter én af de voksne så vidt muligt også en leg i gang som et tilbud til de børn, som kan have brug for en tættere voksenkontakt og en mere struktureret aktivitet. Det kunne f.eks. være et kreaværksted, historiefortælling mv.

<p>Samarbejde med forældre om børns læring</p> <p>”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”</p> <p><i>Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25</i></p>	
---	---

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegrubbens trivsel og læring?

Når et barn starter i børnehave har vi altid en indledende samtale med forældrene, hvor vi forsøger at få så meget viden om barnet og familien som muligt, for herigennem bedre at kunne forstå barnet, dets udspil/kommunikation og dets læringsmønstre. Det første møde mellem os og forældrene er særdeles vigtig. Derfor sørger vi for nærvær, tid og ro hertil. Vi er lyttende og anerkendende overfor familiens verden og forsøger at skabe en atmosfære, hvor de føler sig inviteret ind i vores. Til opstartssamtalen taler vi

ligeledes om indkørings forløbet og andre praktiske ting, der er vigtige for, at barnet får en rigtig god start. Vi modtager de fleste børn inde fra vuggestuen. Disse børn kommer på besøg i børnehaven 4 formiddage inden opstart. De børn vi modtager "udefra", kommer på besøg med deres forældre. De inviteres til et besøg på stuen, hvor der er plads til den lidt mere uformelle samtale og hvor vi har mulighed for at observere lidt på barnet/forældre, og barnet får mulighed for at se en lille flig af hvordan vores hverdag ser ud. Sidenhen har vi opfølgende samtaler, hvor vi afstemmer og koordinerer vores syn på barnets trivsel og udvikling, så vi både i hjemmet og i børnehaven støtter bedst muligt op om barnet. Et godt samarbejde mellem forældre og institution er vigtig for børnenes trivsel og udvikling.

I den daglige dialog med forældrene fortælles der lidt om hvordan dagen er gået - små sejre - gode oplevelser. I hverdagen er det vigtigt for os at have daglig dialog med forældrene om barnets trivsel, og hvad det har oplevet eller er optaget af. På denne måde kan vi bedre skabe et støttende og motiverende læringsmiljø for barnet. Har barnet f.eks. sovet dårligt eller kommet sent i seng, er det ikke sikkert barnets overskud er helt som det plejer, og derfor ikke magter de samme udfordringer som det plejer.

Ca. 3 måneder efter barnet er startet og efterfølgende 1 gang årligt, samt ved overgang til suset/skolen, har vi en samtale med forældrene. Derudover er vi også opsøgende og inviterer til dialog med forældrene, hvis vi oplever, at barnet eller familien har nogle udfordringer, som kan påvirke barnets trivsel, dannelse og udvikling.

Vi har en billedskærm med billeder fra dagens oplevelser. Den viden forældrene her får, giver dem mulighed for at kunne spørge børnene om deres dag, og dermed hjælpe børnene til en sproglig og følelsesmæssig bearbejdelse af dagens aktiviteter og oplevelser. Dette giver mulighed for en bedre forankring af den læring, der har fundet sted.

Vi har også en forundringskasse, der hænger samme sted som skærmen. Heri kommer vi ting, der understøtter barnets samtale med forældrene om dagens aktiviteter og eventuelle temaer vi arbejder med. Ting vi har fundet på en gåtur, f.eks. en efterladt fuglerede.

Vi har også nogle sprogposer, som vi låner ud til familierne. De er fyldt med bøger, sange, rim og remser, små spil osv. Der er 6 poser: 2 poser til de 3 årige, 2 poser til de 4 årige og 2 poser til de 5 årige, således at der er større chance for at ramme det, barnet er optaget af, og måden hvorpå man oftest lærer i den givne alder (der er dog frit valg mellem alle poserne). Familierne kan låne poserne med hjem, så længe de lyster, og er en forlængelse af den læring, der finder sted i børnehaven. Poserne er tænkt som et supplement og inspiration til familiernes almindelige sproglige læringsmiljø.

Vi tager også udgangspunkt i den antagelse, at alle forældrene gerne vil bidrage til fællesskabet, men at der skal være mulighed for at gøre det på en måde, hvor der bliver taget hensyn til den enkelte families situation og behov. Alle forældre bliver, når de starter hos os, bedt om at tage stilling til, hvilken arbejdsgruppe de gerne vil arbejde i. Der er mange forskelligartede opgaver, lige fra rydning af ukrudt til PR for institutionen. Disse ad hoc grupper mødes så efter behov, hvor én af forældrene er tovholder. Én af grundene til denne opbygning er, at vi oplever, det bidrager til, at familierne føler ejerskab over vores sted. Børnene oplever desuden på denne måde, at forskellige typer familier, der måske ikke ellers ville have noget med hinanden at gøre, mødes og samarbejder.

Andre måder vi samarbejder med forældrene på er via afholdelse af forældremøder, forældrekafe, blomstens dag, juleklippedag, sommerfest og generalforsamling.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26



Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn skal føle sig trygge hos os, og vi har plads til børn med forskelligheder. Vi ser gennem anerkendelse på barnet og har fokus på det gode liv. Hele formiddagen arbejder vi i faste opdelte grupper. Her kan hver gruppe vælge at dele sig yderligere efter behov. Vi har valgt at prioritere, at det er de samme voksne, der er tilknyttet grupperne. Dette gør at børnene er sammen med faste voksne i lang tid og har mulighed for at få en tryk tilknytning til dem. Dette styrker bl.a. forudsigeligheden og gennemskueligheden for det udsatte barn. Det er lettere for den voksne at være sensitiv overfor barnets udspil, og at følge disse i en lille overskuelig gruppe, og der er heller ikke så meget ”støj på linjen” for barnet ift at læse, høre og forstå, hvad den voksne bringer ind i samspillet.

Er et barn i en udsat position grundet manglende legerelationer, tilrettelægger vi en leg for barnet sammen med 2-3 andre. Her tilrettelægger vi aktiviteten, så børnene har et fælles udgangspunkt at danne relation ud fra. Der er fokus på at danne gruppen sådan at det udsatte barn kan få en positiv rolle i aktiviteten/legen, og dermed en positiv erfaring med relationen.

Derudover forsøger vi generelt at arbejde med nogle tydelige markører for overgangene i hverdagen. F.eks. samlingen begynder, når vi tænder et lys for skolen, børnehaven og vuggestuen, dagen i hallen slutter når vi ligger på ryggen og lytter til stille musik.

Vi er i børne -og øjenhøjde med børnene, når vi taler med dem om, hvad der skal ske i dag. Vi har den indstilling, at skulle børnene gøre noget andet, end det vi havde planlagt, så er det nok os voksne, der ikke har været tydelige nok i vores kommunikation eller på anden måde, ikke har formået at fange børnene. Generelt er vi meget opmærksomme på den voksnes relationelle ansvar.

Som vi også nævnte i afsnittet om forældresamarbejde, er vi opsøgende i forhold til forældrene, hvis vi oplever, at et barn eller familien ikke trives og/eller har udfordringer. Ved at styrke og koordinere samarbejdet med forældrene, lave tydelige handleplaner og evt. rådgive og vejlede, hjælper vi med at styrke det udsatte barns læringsmiljø. Vi bruger desuden aktivt vores tværfaglige samarbejde med PPR og fremskudt socialrådgiver, hvor vi indkalder til netværksmøder og SOS møder, som supplement til vores interne arbejde i institutionen.

Vi har de sidste par måneder afprøvet et pædagogisk værktøj, der hedder ”grisen”, som giver et overblik over, hvad vi vil lave handleplan på, om der skal iværksættes tiltag ift struktur/organisering, fællesskab/relationer eller, om der er tale om udfordringer på det mere personlige plan. Dette værktøj lever dog ikke fuldstændigt op til vores krav om tilgængelighed, og derfor vil vi snarest have det skiftet ud med et nyt.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27



Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

På Fufri har vi en børnehavegruppe som hedder suset. De er samlet 4 dage om ugen fra kl 8-12. Gruppen starter et år før deres skolestart, hvor vi vægter at de får den bløde overgang fra børnehave til skole. Susets lokale ligger lige ved siden af skolens fritter. Susets pædagog er også pædagog i skolens fritter, så når de starter i skolen, er der et velkendt ansigt.

Hele året igennem har vi fokus på det enkelte barn i det store fællesskab, hvor vi skaber rammer og rummelighed for det menneske de er, et rum hvor der er plads til at være nysgerrig, udvikle og lære. Vi arbejder på, at hver enkelt barn føler sig tryk i det fællesskab, der er i suset. Det bliver deres kommende skolekammerater de næste 9 år. Vi vægter, at de får kendskab til det store fællesskab, de møder på skolen, at de mærker det er et godt sted at være. Samt de oplever og ser de værdier, der er i de forskellige fællesskaber.

Noget andet som vi også har fokus på hele året, er at løfte deres selvstændighed og dannelse samt selvtillid og selvværd. Det gør vi bla ved at de lærer, hvordan man er en god ven. Hvad kan jeg bidrage eller hjælpe med i fællesskabet? Vi ønsker at lære dem, at det er okay, at alt ikke er perfekt, men det betyder noget, det jeg gør, så godt som jeg kan. Det er vigtigt for os at lære dem at lytte til hinanden.

Det første halve år i suset er der fokus på f.eks. at klippe og holde korrekt på en blyant, deltage i en samling der måske varer en halv time. Vi kigger på bogstaver og tal, men det er kun for at få kendskab til dem. Det er ikke vigtigt at de skal kunne alle bogstaver og tal. Vi skaber lege og aktiviteter, hvor læring kommer i spil. De lærer at tingene kan svinge mellem at være voksenstyret og børnestyret.

Det sidste halve år begynder vi mere og mere at gøre os klar til skole. Vi besøger 0.klasse og deltager i deres timer ca. 1-2 gange i måneden. Vi besøger kort andre klasser, hvor det nogle gange er for at observere, og andre gange for at lege med de større elever, eller deltage i deres undervisningstime. Vi besøger 4. klasse som vi har fælles læsning med, da det er den klasse som bliver deres kommende storebror eller -søster. Vi udforsker skolens grund udenfor og indenfor, og deltager i skolens morgensamling 1 gang i ugen.

I løbet af året skal vi også teste børnene. Vi laver en sprogvurdering, og en skoleparathedundersøgelse (SPU).

I maj/juni har vi overleveringssamtaler med 0.klasse læreren. Vi gennemgår hvert enkelt barn, og får overdraget relevant viden omkring børnene og børnegruppen som helhed.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi går ture i lokalsamfundet, hvilket kan bidrage til børnenes oplevelse af at høre til/være en del af et større fællesskab. F.eks. går vi gerne en tur ned i ”Jasmins have”, som er en parklignende have med et legeområde, hvor der både er en robåd, en gyngel, en stejl begroet bakke, små buske og blomsterbede, og hvor der ydermere er en stor dam og en bæk. Denne have tilhører én af byens borgere og den har vi fået lov til at besøge alt det vi lyster. Samtidig har vi i haven mulighed for at skabe et læringsmiljø, hvor vi både understøtter motorik, fantasi og børnenes interesse for naturen. Hvert år henter vi en lille klynge haletudse æg, og tager med hjem til børnehaven. Her følger vi med i processen fra æg til haletudse til frø. Inden det helt sker, går vi ned i Jasmins have og sætter dem fri igen.

Vi besøger også gerne nogle af oplandets landmænd og ser deres maskiner og dyr, og får nogle gange en sludder med landmanden eller én af hans ansatte. Vi ser hvordan køerne bliver malket, og vi får altid en lille smagsprøve på det helt nymalkede mælk.

Derudover har vi sammen med byens borgere etableret et fælles natur og motorik område, som vi i dagtimerne kan bruge som endnu et læringsmiljø, og borgerne kan bruge, som de lyster. Udover at vi får et ekstra læringsrum til børnene, giver det igen børnene mulighed for at møde byens borgere og derigennem føle, at de er del af et større fællesskab.

Det lidt større lokalsamfund, vi gør brug af, er Randers eller Øster Bjerregrav, hvor vi gerne tager på ture, der stimulerer den kulturelle læring, såsom besøg i teater og cirkus eller tur på biblioteket.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Stuen

Indretningen på stuen tager højde for at kunne lave små legegrupper. Ved den ene væg er der en læse-sofa, hvor der ofte bliver læst bøger. Bøgerne er placeret i reolen lige ved siden af. Herfra kan den voksne have et overblik over det meste af stuen, samt modtage børn osv. Vi har et hjørne med dukkekrog og et legekøkken. Ved vores 3 borde kan børnene sidde med tegninger, perler, puslespil, lego, playmobil osv. Vi har en lille krog med dukkehus, og det store gulv ligger op til leg med magneter, togbane, bilbane osv. Puderummet er ideelt til den lidt vildere leg med puder, men bliver også brugt som stillerum for en mindre gruppe børn. Døren kan lukkes, så aktiviteten ikke bliver forstyrret. På stuen pynter også børnenes kreative projekter på væggene eller ned fra loftet.

I vores børnehave må man gerne løbe, men det skal være ude i gangen eller på legepladsen. Vi har en lang gang der er oplagt til dette. Her hænger der også collager af børnenes familier. Børnene kigger, fortæller og kender hinandens familie og kæledyr ud fra disse billeder. Det er også ude i gangen børnenes kunstværker bliver hængt op. Ligeledes hænger der også en digital billedramme, hvor ugens billeder ruller til glæde for forældre, der kan få et indblik i børnehavens hverdag.

Ligeledes er der en tavle hvor bla fødselsdage og korte beskeder bliver skrevet. I børnehøjde er en lille ramme hvor ugeplanen er skrevet og tegnet. Vi ønsker at forældrene læser og snakker med børnene om, hvad der skal ske de forskellige dage. Børnene er nogle gange med til at skrive denne ugeplan og finde klistermærker der passer til de aktiviteter vi planlægger. Dette giver en forudsigelighed og bevidsthed hos børnene, men også medbestemmelse og indflydelse på deres eget børnehaveliv.

Legeplads.

Her har vi mulighed for at gynge, snurre rundt, gå på trapper, klatre, cykle, trille, lege i sandkasse, tegne, feje, stable med kasser, lege med klodser, barbie dukker, biler, sætte bær/perler på snor, læse bøger osv. Der er eftermiddagsmad ved legepladsens borde-bænkesæt, hvor børnene kan få en bolle. Alle børn har deres egen plads med navneskilt til deres kop. Der står altid en termodunk med vand, så børnene selv kan tage vand, når de har brug for det. Legepladsen holdes ren og pæn med blomster i forskellige farver. Børnene er selv med til at plante blomsterne, og vande dem gennem hele sommerperioden. Vi pynter også legepladsen under vores halvtag med børnenes kunst, og om vinteren skaber lyskæder en dejlig og hyggelig stemning. Vi er ude på legepladsen hver dag indtil kl 15.30/16, med mindre vi lukker udenfor. Det er vigtigt for os at børnene, udover at lære at være ude i alt slags vejr, også bliver mødt i, at det kan være for koldt og for længe at være ude en hel dag, hvis det f.eks. har regnet meget.

Samling.

Inde på stuen er der navneskilte på gulvet i en stor cirkel, så alle børn har en fast plads til samling. Vi laver så vidt muligt plads til nye børn inden deres første besøgsdag, så de føler sig velkommen. Her kan børnene byde ind med deres egne interesser, lytte, hjælpe med at fremvise en fortælling og være den der

viderebringer viden. Her får de også en oplevelse af fællesskabet, hvor f.eks. grin og andre følelser kommer i spil. Der er fokus på et fælles emne, sang, fortælling, hvilken dag det er i dag, hvor mange vi er, hvem vi mangler og hvad dagen vil bringe. Det er også her de har medbestemmelse på dagens forløb. Vi tænder lys for alle afdelinger på Fufri (vuggestue, børnehave og skole) hver dag. Dette giver igen og igen følelsen og italesættelse af, at vi er en del af et større sted. Vi er en del af et fællesskab.

Gruppeopdeling formiddag.

Vi har opdelt børnehavegruppen i to grupper. De skiftes til at være inde og ude en uge af gangen. Udegruppen har som udgangspunkt base udenfor på legepladsen. I de perioder, hvor der er for koldt hertil, har vi nogle gange base i fritterens lokaler. Ligeledes er det også udegruppen, der har mulighed for at gå i hallen og over til musik. Vi har meget fokus på at dele børnene op i mindre grupper, da det styrker fællesskabet og er med til at skabe glæde, ro og venskaber. Børn med særlige behov bliver også her imødekommet. Der er bedre mulighed for at nå den enkelte i de mindre grupper, og hjælpe og støtte efter hver enkelts behov. Vi er hele tiden i dialog med hinanden om hvordan det går, på f.eks. stuemøder, og er der behov for at bytte rundt på nogle børn, gør vi det også.

Overgang fra spisning til legeplads.

I overgangen deler de voksne sig på 4 områder. En rydder op efter maden, en er på toilettet, en i garderoben, og en er på legepladsen, for at modtage de børn der nu er klar til leg. Dette skaber ro og overskuelighed for både børn og voksne. Der er tid og nærvær i de forskellige grupper. Vi kan have tid og fokus på selvhjulpethed, små succeser, skubbe til nærmeste udviklingszone samt se det enkelte barn. Vi giver plads, tid og ro til at komme på toilet og komme i tøjet. Vi har øje for at garderoben skal være et rum der er rart at være i, og hvor der er plads og tid til at øve sig. Derfor har vi kun få børn derude af gangen. Ligesom vi om eftermiddagen kun sender børn ind i garderoben lidt af gangen.

Hallen.

Vi er så privilegerede at vi har muligheden for at bruge skolens gymnastiksal minimum 1 gang om ugen. Her kan børnene virkelig få brugt en masse energi. Vi leger regellege, øver kaste, gribe, trille og sparke til en bold, voksenstyret lege og frie lege. F.eks. er "jorden er giftig" en efterspurgt leg, hvor vi bruger redskaber til at kravle på, kravle igennem og kravle over, store madrasser, rutsjebane osv. Vi har som oftest musik til når det passer ind i programmet, da musik og bevægelse ofte hører sammen. Her slutter vi af med stille musik, mens børnene ligger på gulvet for sig selv og slapper af.

Musik.

Skolens musikunderviser tilrettelægger målrettet musik for de forskellige aldersgrupper i børnehaven og vuggestuen. Her synger vi både nye og kendte sange, prøver forskellige instrumenter, synger i mikrofon, leger med faldskærm, sange med bevægelseslege, yoga lege og rytmelege. Her er der også fokus på, at bevægelse og musik følges ad. Der er en fast struktur, og det er delvist voksenstyret, men med meget medbestemmelse og glæde.

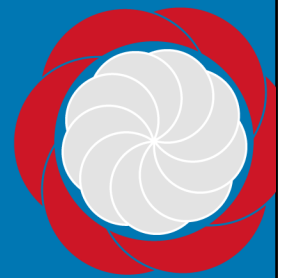
Onsdagstur.

Hver onsdag går vi på en lang tur op til vores lejrhytte. Den ligger ca 1 km fra børnehaven. Vi er deroppe fra 9.30 - 14.00. Vi pakker en trækvogn med mad og drikke samt diverse ting vi skal bruge. Der er tilrettelagt en pædagogisk aktivitet hver gang, f.eks. bålaktivitet, snitte, tur efter dyr, skattejagt, emner der inspirere til ny viden og meget mere. Børnene bevæger sig i kuperet terræn hele dagen og har gang i lege på kryds og tværs af aldersgrupper. Vi har et ude toilet og en hytte med alt hvad vi skal bruge. Vi har

vores egen køkkenhave som vi planter/sår, passer og høster. Vi laver forskellige retter på bålet hvor børnene er med i processen. De graver, snitter, skræller, plukker osv.

I sommerperioden er vi på lejren i 3 uger hver dag fra kl 8.30 - 14.00. I denne periode har vi et overordnet emne.

De seks læreplanstemaer



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

De relationer børnene indgår i, er med til at forme dem. Det har betydning for børnenes personlige udvikling, at de voksne engagerer sig i og møder børnene som dem de er.

Børnenes alsidige personlige udvikling hænger tæt sammen med, at voksne anerkender deres ret til blot at være, og at børnene har værdi i sig selv, som de er.

Vi tager udgangspunkt i det enkelte barn. Vi har fokus på børn med særlig behov, ved at tage hensyn og møde barnet, der hvor det er. Vi har øje for succes og trivsel, at de får en god oplevelse i alle situationer, om det er at holde en god ven i hånden når vi skal på tur, eller at man føler sig set og vigtig i de forskellige fællesskaber.

Vi dyrker det store fællesskab i børnehaven, ved at mødes på legepladsen, have en ugentlig lejr dag, tage på fællesture sammen, overnatning i spejderhytte en gang om året, holder fælles arrangementer som f.eks blomsten dag og motionsdag.

Vi dyrker det lille fællesskab til samling, når vi deler os op i mindre grupper til aktiviteter og lege, og i spisesituationer.

Vi skaber rammer og struktur for børnene, så de kan føle sig trygge, og udvikle sig i børnehavens rammer. Det er værdifuldt for os, at børnene har mod på at turde noget nyt, og tør at risikere at fejle.

Alle børn har en værdi, og det er vores mål at det kommer til udtryk hos hvert enkelt barn.

Det gør vi ved at se, lytte og anerkende barnet, og møde barnet hvor det er i den nærmeste udviklingszone, og støtte, udfordre og guide dem derfra. F.eks. kan et barn finde på at komme i børnehaven med en larve eller et billede af en høj solsikke, et eventyr som de gerne vil dele med deres venner, videregive viden om noget de har kendskab til fra deres hjemmefront.

Vi støtter børnene i at udvikle deres ansvarlighed og selvstændighed, ved at de deltager i forskellige praktiske opgaver som at dække bord, gøre rent ved hønsene, give hønsene mad og tjekke for æg, være med til at lave mad over bål, hjælpe hinanden med at rydde op.

Vi er opmærksomme på, at barnet har brug for både fysisk og psykisk omsorg, og vi er ikke bange for begrebet professionel kærlighed. Børnene skal ikke være i tvivl om, hvem deres voksne er, at vi holder af dem, præcis som de er, samt at de er en væsentlig og betydningsfuld del af vores fællesskab.

I vores interaktioner med børnene er vi lyttende og stræber mod at give børnene positiv respons både verbalt og nonverbalt. Vi smiler, griner, krammer og fjoller med børnene, trøster dem, når de er kede af det og guider og støtter dem, når de øver sig.

Stort set alle andre læreplanstemaer kan sættes i samspil med alsidig personlig udvikling, Vi taler, krammer, mærker og føler. Vi udforsker i naturen, og lærer de sociale spilleregler at kende.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I børnehaven har vi hele tiden social udvikling i fokus. Vi vægter at ”forme” hverdagen efter læring og trivsel i det sociale, ved f.eks at lave mindre grupper, hvor der er plads til at se, lytte og fornemme hinanden.

Der bliver skabt rum for spejling, så de voksne vægter højt, at tilgangen til børnene er anerkendende og nærværende. Vi ønsker at lære dem at agere i de forskellige relationer som de indgår i. Vi hjælper, guider og viser børnene hvordan, om det er i leg inde eller ude, til samling, på tur med bussen eller i skoven.

Vi vægter at de lærer relationer på kryds og tværs af alder, om det er til et andet børnehavebarn som de skal samarbejde med i en leg, en voksen som hjælper når man er ked af det, et vuggestuebarn der er kommet ud for at lege på legepladsen, som skal have hjælp til at bygge et sandslot eller skolebarnet som kommer og leger på legepladsen eller læser en bog.

I de forskellige relationer lærer barnet om det sociale samspil.

Vi hjælper dem til at lege sammen, og guider dem til at hjælpe hinanden.

Vi øver at vente på tur, når vi f.eks. sidder til samling. Det er en væsentlig kompetence at have, både i legen, generelt samspil med andre og i samtalen.

Vi lærer dem at vise hensyn til andre, og hvordan man behandler andre godt. Vi arbejder med at kunne mærke sig selv, og aflæse de andres kropssprog.

Vi guider til at give plads til andre, ved f.eks at lære hvordan man indgår i en fælles leg, hvor alle bliver hørt og er med til at bestemme legen.

Vi er tydelige voksne der guider børnene i relationer til andre. Vi opdeler i små grupper for at understøtte og udvikle børnenes fællesskab.

Hvert enkelt relation som barnet møder kan blive en læring i empati, nærvær, at bidrage og modtage.

Den sociale udvikling ses i samspil med alle de andre læreplanstemaer, især i kommunikationen, udelivet, alsidig personlig udvikling og krop, sanser og bevægelse og sanser.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi finder det meget vigtigt, at have særlig fokus på nære relationer, samt glæde i vores læringsmiljø.

Vi ønsker at alle børn skal være glade for at komme i vores børnehave. Dette kræver at vi hele tiden tager udgangspunkt i hvert barn med tid, samtaler, indlevelse og anerkendelse når vi tager imod eller møder barnet. Vi er gode til at sætte ord på alt hvad vi gør, og ikke bruge begreberne “det, den og der”, men i stedet benævne alt. Vi er opmærksom på en god samtale med børnene hele dagen, og er gode til at bruge “hv” ord, som er gode og vigtige til en uddybende samtale om det vi oplever sammen. Derudover hjælper de små grupper det enkelte barn, til lettere at komme i dialog med den voksne eller andre børn og blive hørt og forstået.

Vi mødes til samling hver dag. Det er her vi har mange fortællinger, mange kan komme til orde, og der øves at viderebringe viden, komme med ønsker, få medbestemmelse og fordybe sig. Vi synger, spiller og rimer, leger med bogstavlyde.

F.eks. kan et barn indimellem have en ting med til samling, der fanger de voksnes og vennernes opmærksomhed. En nyfanget edderkop, slangeham som senere kommer ud i forundringskassen, billeder fra en safaritur i Afrika, eller blot et stykke værktøj far bruger hver dag. Her er det barnet der har viden, og er midtpunkt for samlingen og samtalen..

Vi har skriftsproget synlig i vores læringsmiljø. f.eks. navneskilte på gulvet til samling, navneskilte udenfor til drikkekrus, ugeplan i børnehøjde osv. Til samling finder vi ofte børnenes navne frem på lamineret papir, for at børnene kan lære hvordan deres navn ser ud.

Suset (den ældste gruppe børnehavebørn) har legetøjsdag en gang om måneden. Dette er et ønske fra børnene, og de bestemmer selv hvad de tager med. Dette giver gode lege og samtaler på tværs af børn og grupper. Til samling fortæller barnet om deres legetøj.

Der er mulighed for at spille, læse og blive læst for, især om eftermiddagen.

Vi har et tæt samarbejde med forældrene. Vi tilbyder sproget eller sprogposer til hjemlån (indeholder bøger, rim og remser, sange og spil) Børn og forældre er rigtig gode til at bruge disse.

Vi sprogvurderer børnene og er altid i dialog med forældrene ift. særlige tiltag. Her har vi også et rigtig godt samarbejde med ppr. i Randers kommune, hvor vi får lavet handleplaner og videregivet til forældrene.

Sprog og kommunikation tager udgangspunkt i alle læreplanstemaer. Vi er meget opmærksomme på at have øje for samtalen og sproget i alt hvad vi gør. Vi er nærværende, fokuseret og anerkendende voksne der lytter til børn, med alt hvad der hører til, i alt hvad vi gør, hele dagen.

Vi var med på faglig fyrtårns kurset i sprog og kommunikation i året 2019/2020.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har meget gulvplads og puderum/stillerum, hvor der er borde, der kan skubbes op på væggene. Vi har tilbud om at komme ud på legepladsen. Legepladsen indeholder de forskellige legeredskaber, der stimulerer alle sanser og kroppens bevægelsesmuligheder. Vi har rigtig meget plads udenfor og en stor del af legepladsen er skov. Vi har fri adgang til vand, både til at drikke og lege med. Vi har mange små natur legerum, sandkasse, gynger, klatrestativ, huler, træer, tipier, høns, bålplads osv. Vi har direkte adgang til sportsplads, hvor der er en stor tarzanbane, hvor børnene kan øve sig i de grovmotoriske færdigheder som fx balancegang, klatre, kravle, snurre rundt osv.

Vi har adgang til skolens hal mindst en gang om ugen. Her har vi struktureret lege og forløb. Det er også her børnene frit kan bevæge sig, og hvor vi kan udfordre dem ved at tage udgangspunkt i deres alder og udvikling. Yoga og massage er en del af vores besøg i hallen, hvor vi ligeledes slutter af med stille musik ca 5 min mens vi ligger for os selv og kigger op i loftet. Det er et godt redskab til at få kroppen i ro igen efter halvanden times fart og koncentration.

Vi vægter højt, at børnene bliver selvhjælpen i påklædning, toiletbesøg, måltider, madlavning osv. Vi udvikler børnenes finmotorik ved at de deltager i aktiviteter som tegne, bygge lego, lave puzzlespil, lave perleplader og halskæder, klippe, klistre osv

Ugentlig har vi en turdag til vores lejr/skovhytte et stykke fra børnehaven. Vi tilrettelægger pædagogiske aktiviteter hver gang. Børnene kan frit lege i meget kuperet terræn, hvor der er gynger, huler, hængekøjer, rutsjebaner og træer. Der tændes bål, hvor vi laver forskellige små smagsprøver på pande eller i gryde, popcorn, kakao osv. Børnene er med i processen med f.eks. at snitte og skære grøntsager. De bager deres egne pandekager, i lugten af bål og får røg i øjnene.

Vi går ture til en grævlingehøj og har en rådne kasse, hvor vi følger med i dyrets nedbrydningsproces.

Vi har mulighed for at imødekomme nærvær og ro, inde og ude når der er behov for dette. Tid til at se det enkelte barn sidst på dagen er en vigtig prioritering, da det oftest er her barnet er blevet mættet af oplevelser og bevægelse.

Vi ser stor vigtighed i at børnene er aktive i deres hverdag og at de deltager i det de kan, og det de er på vej til at mestre.

Vi bruger krop, sanser og bevægelse i samspil med de fleste læreplanstemaer. Vi skaber glæde, sprog, social udvikling, mestring, fordybelse, giver mulighed for at tage daglige rutiner med ud i naturen, så vi oplever at tingene kan opleves på forskellige måder. At gå i terræn kan være udfordrende og anstrengende, men en succes når man mestrer det. At opleve at finde insekter og larver kræver tålmodighed, samarbejde og god finmotorik. Succes og mestring ved endelig at kunne kravle helt op i ribberne giver selvværd og mod på mere.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemetoder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi bruger naturen som et sted til at være undrende og nysgerrige. Vi har en ugentlig dag hvor det særligt kommer i fokus på vores lejr dag (i skoven).

Når vi er på lejren, er der plads til at udforske naturen, opleve hvad der sker i naturen på de forskellige årstider. Der sker læring i forhold til hvordan man kan bruge naturen som en legeplads, samt hvordan vi passer på vores natur.

Vi kan have fokus på mange forskellige emner, som kan være insekter, blade eller dyrene i skoven. Vi ”graver” ned i hvert enkelt emne, og griber hvad børnene undrer sig over, om det er larven man møder på stien, eller et skelet af en fugl som har været mad for en ræv eller andet... Vi er nysgerrige sammen og fordyber os i hvad vi ser og hvad naturen giver os. Vi finder ting fra naturen og skaber vores egen kunst, ved f.eks. at male blade aftryk, lave en mand af pinde, blade, mos osv

Vi har kørt små forløb, hvor vi dykker ned i emner som vand, former og farver i naturen, hvor børnenes viden i de forskellige forløb er blevet bredere, og der har været plads til at være undrende og nysgerrig.

Vi vægter læringen og legen i naturen højt, samt de lærer hvilke værdier der er ved naturen og udelivet. Vi planter blomsterløg, f.eks vintergækker, og følger med i blomstrings processen. Vi tager nogle af vintergækkerne med ind, og sætter i glas med frugtfarve, for at undersøge om de skifter farve.

Børnenes krop og sanser samt bevægelse kommer meget i spil, når vi er i naturen. Derudover er børnene hele tiden i samspil med de andre børn og voksne, hvor deres sociale udvikling og kommunikation kommer i spil.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi vægter højt de traditioner, som vi har i det store fællesskab sammen med skolen, f.eks. den månedlige morgensang på skolen. Børnene mærker det store fællesskab, og ser de værdier vi har sammen. De mærker nærværet, som fællesskabet kan give dem, samt en anerkendelse af, at man er som man er, og det er accepteret og respekteret. Samt man lærer at acceptere og respektere andre som de er.

Det er noget børnene glæder sig til. Her går alle tre elementer, kultur, æstetisk og fællesskab op i en højere enhed. Vi mødes alle børn, personaler og de forældre, der har lyst. Vi starter med at tænde et lys for hver enhed; vuggestuen, børnehaven og skolen, mens der er helt stille. (Dette går igen hver dag til vores samling, hvor vi har den samme lystestage fremme, og tænder lys for hinanden). Bagefter er der enten en fortælling, eller vi synger nogle sange sammen fra den danske kulturskat. Her er der mulighed for at sidde sammen med sin familie, nogle af de store børn fra skolen eller ens bedste ven. Der er en helt særlig atmosfære.

Derudover har vi nogle årlige traditioner sammen med skolen, som f.eks. motionsdag, juleklippedag, fastelavn. Alle traditioner som børnene glæder sig til, og hvor de oplever og får følelsen af samhørighed. De kommer i et læringsmiljø, hvor de ”store” børn lærer dem om samspil i forskellige situationer.

Så tager vi også imod de kulturelle tilbud som Randers kommune tilbyder børnehaver, om det er en tur til Randers Regnskov, en tur i cirkus, teater eller på biblioteket. Hvor børnenes nysgerrighed og undren kommer i spil. I de kulturelle aktiviteter på ture til Randers, snakker vi om det vi skal se, og følger op på det derhjemme i børnehaven bagefter. Vores viden bliver bredere, pga. deres nysgerrige tilgang til oplevelserne. Børnene bliver udfordret udenfor de faste rammer, når vi er på tur. De skal lære at agere i den kultur de møder. De lærer de forskellige regler der følger med, f.eks. være stille i bussen eller til en forestilling, hvordan man begår sig ved et besøg hos en anden, høflighed og venlighed overfor de mennesker vi møder.

Børnene mærker værdierne i traditionerne, hvor leg, læring og børnefællesskaber bliver nøgleord for det hele. Det er vigtigt at de både møder kendte og nye udtryksformer og traditioner, får lov at dykke ned i fantasiens verden gennem f.eks. bøger og eventyrfortælling, og lege med kreative skabende processer. Vi ser ofte børnene lege den eventyrfortælling, vi læste inde til samling, når vi kommer ud på legepladsen. Sprog og kommunikation ses i samspillet, samt social udvikling og den alsidige personlige udvikling er i høj grad i samspil med kultur, æstetik og fællesskab.

Evalueringsskultur



”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringsskultur i hverdagen.

Vi arbejder med vores evalueringsskultur på flere planer, men er samtidig stadig i en proces for at finde den helt rigtige metode.

På stuemøderne arbejder vi med vores VGL skemaer (Vi ville, Vi gjorde, Vi lærte). Disse bruges hovedsageligt til at evaluere og dokumentere på temaer, som vi har arbejdet på sammen med børnene indenfor de 6 læreplanstemaer. Det kan også være en aktivitet, eller en specifik børnegruppe, hvor vi gerne vil styrke noget. Vi lavede f.eks. en fast eftermiddagsgruppe for pigerne på 3 år, for at styrke deres venskab og kendskab til hinanden.

